

Talepapir

Tale til samråd N-P

15. december 2015



Udlændinge-, Integrations-
og Boligministeriet

Sagsnr. 2015-877

Det talte ord gælder

Samrådsspørgsmål N:

Ministeren bedes redegøre for, hvilke initiativer regeringen har taget siden tiltrædelsen den 28. juni 2015 for at få hjemsendt de mange udviste kriminelle udlændinge, både på tålt ophold og "kriminelt meldepligt", og hvilke initiativer regeringen har forsøgt i retning af at få diplomatiske garantier fra modtagerlandene? Har ministeren overvejet at inddrage nogle af de britiske erfaringer på området?

Samrådsspørgsmål O:

Ministeren bedes redegøre for, hvordan regeringen forholder sig til, at der – udover de 64 kriminelle udlændinge på tålt ophold – angiveligt også er 120 udviste kriminelle udlændinge, der stadigvæk opholder sig i Danmark, og som stort set lever under samme forhold som udlændinge på tålt ophold, men med status kaldet "kriminelt meldepligt"? Ministeren bedes endvidere redegøre for,

hvorfor denne gruppe kriminelle udviste udlændinge ikke er eller kan udsendes af Danmark, herunder om en udlændinge i praksis kan obstruere hjemsendelsen ved at nægte at underskrive udsendelsespapirer, samt om regeringen påtænker at gøre noget for at sikre, at denne gruppe af kriminelle udviste udlændinge hjemsendes snarest muligt?

Samrådsspørgsmål P:

Ministeren bedes oplyse, hvorfor det tilsyneladende ingen konsekvenser har for kriminelle udviste udlændinge ikke at overholde deres meldepligt? Ministeren bedes endvidere redegøre for, om regeringen er indstillet på at tage initiativer og i givet fald hvilke for at sikre, at meldepligten generelt efterleves?

[Indledning]

Min holdning er ganske klar: udlændinge, der er udvist, bør ikke opholde sig i Danmark. Det er jo selve formålet med udvisningsreglerne i udlændingeloven.

I realiteten er der dog udlændinge, som vi af forskellige grunde ikke kan udsende – også selv om vi med politiets hjælp gør det ved brug af tvang. I forhold til denne gruppe skal vi dog løbende arbejde på at få dem udsendt. Og hvis de ikke kan udsendes, skal vi sikre, at vi fastsætter nogle stramme vilkår for deres ophold i Danmark, og vi skal gøre mest muligt for at sikre, at de overholder de vilkår.

Det gælder ikke mindst kriminelle udlændinge, der er udvist.

Formålet med udlændingelovens regler om udvisning på grund af kriminalitet er jo netop at forhindre sådanne udlændinge i at færdes frit og i at opholde sig her i landet.

De er udvist og skal ikke længere være i Danmark.

Der er næppe nogen, der er i tvivl om, at jeg hverken synes, at det er acceptabelt eller ønskeligt, at der alligevel er en gruppe kriminelle udlændinge, der fortsat befinder sig her.

Når det er sagt, så er det vigtigt, at vi gør os klart, at der er forskel på de to grupper af kriminelle udlændinge, der nævnes i samrådsspørgsmålene, nemlig den gruppe af kriminelle udlændinge, der er på kriminelt meldepligt, og den gruppe af kriminelle udlændinge, der er på tålt ophold.

Alle, der sidder her i dag, har givetvist et godt kendskab til de to forskellige grupper af kriminelle udlændinge. Jeg tror dog, at det kan være hensigtsmæssigt, hvis jeg starter med at tegne de overordnede problemstillinger op.

Jeg vil også bemærke, at der under forhandlingerne om den asylaftale, som flere partier netop har deltaget i, men som vi desværre ikke nåede helt til enighed om, var et ønske om, at vi ser nærmere på forholdene for netop de grupper af kriminelle udlændinge, som er emnet for dagens samråd.

De ønsker deler jeg til fulde, og derfor vil jeg også følge op på det, også selvom vi ikke nåede frem til en endelig aftale.

Jeg kommer derfor ikke kun med færdige løsninger i dag. Men jeg vil gerne benytte dagens samråd til at orientere om nogle af mine foreløbige overvejelser.

Men som sagt først et par ord om de to grupper af kriminelle udlændinge, som vi skal tale om i dag.

[Udlændinge på kriminel meldepligt og udlændinge på tålt ophold]

Overordnet set har vi at gøre med kriminelle udlændinge, der er udvist, og som ikke har lovligt ophold i Danmark.

Det er et grundlæggende princip i udlændingeloven, at en udlænding, der ikke har lovligt ophold, skal udrejse. Sker det ikke frivilligt, sørger politiet for, at den pågældende udsendes. Det er også et grundlæggende princip, at der ikke kan ske udsendelse, hvis udlændingen er i risiko for dødsstraf, tortur eller andre overgreb ved tilbagevenden til hjemlandet. Det er princippet non-refoulement.

Mange af de udlændinge, der udvises på grund af kriminalitet, risikerer ikke tortur eller andet ved tilbagevenden til hjemlandet.

De kan derfor udsendes. Og det sker også løbende. Hvert år udsendes et stort antal kriminelle udlændinge.

Normalt går politiet, allerede mens en kriminel udlænding afsoner sin straf, i gang med at planlægge udsendelsen, så udlændingen kan udsendes i umiddelbar tilknytning til løsladelsen efter afsoning af den idømte straf.

Og hvis det ikke er muligt at udsende udlændingen på dette tidspunkt, vil der være mulighed for at varetægts-

fængsle udlændingen indtil det tidspunkt, hvor udsendelse kan ske.

Nogle gange er det ikke muligt at udsende udlændingen i forbindelse med løsladelsen fra afsoning eller varetagt. Det kan f.eks. skyldes, at den pågældende har en verserende asylsag. Så kan der ikke ske udsendelse. Udlændingestyrelsen søger at behandle asylsagen så hurtigt som muligt, så sådanne situationer ikke opstår, men bl.a. også på grund af klagebehandlingen, sker det altså, at der er en verserende asylsag.

Den manglende udsendelse kan også skyldes, at udlændingen nægter at medvirke til hjemrejsen, og at hjemlandet afviser at samarbejde om at få den pågældende sendt hjem.

Derfor er der en gruppe kriminelle udlændinge, der skal udsendes af landet, men som ikke desto mindre fortsat opholder sig i Danmark.

For dem gælder, at de pålægges opholdspligt i et asylcenter og meldepligt hos politiet. Og myndighederne fortsætter bestræbelserne på at få dem udsendt.

Der er dog også en gruppe af kriminelle udlændinge, som ikke kan udsendes af landet, fordi de risikerer dødsstraf, tortur eller andre overgreb ved en tilbagevenden.

De henvises til tålt ophold her i landet. Så længe de ikke kan udsendes, skal vi tåle dem.

For denne gruppe gælder også, at de vil blive pålagt opholdspligt og meldepligt. Og myndighederne vil løbende undersøge, om det skulle være muligt at sende dem hjem.

[Samrådsspørgsmål N og O]

Lad mig efter den indledning vende mig mod spørgsmål N og O.

Der spørges til, hvad regeringen har gjort for at styrke udsendelse, og hvad regeringen påtænker at gøre.

Først de kriminelle udlændinge:

De kan og skal sendes ud af landet – frivilligt eller tvangsmæssigt.

Men når der alligevel er en gruppe af kriminelle udlændinge, der fortsat er her i landet, så skyldes det som nævnt den enkelte udlændings og hjemlandets manglende vilje til at samarbejde om udsendelsen.

Det er jo de samme problemer, vi står over for, når vi taler om udsendelse af den største gruppe af udlændinge i udsendelsesposition, nemlig de afviste asylansøgere.

Hvad har regeringen så gjort?

Skiftende regeringer har konstateret, at det ikke er en nem opgave. Det vil jeg gerne understrege. Andre lande har samme udfordringer. Så der er behov for, at vi tænker nyt og prøver alle muligheder af.

Regeringen har i november 2015 præsenteret en asylpakke. Asylopakken omfatter bl.a. en styrket indsats på udsendelsesområdet, så udsendelse skal ske hurtigere og mere effektivt.

Asylopakken indeholder en række initiativer rettet mod den enkelte udlænding og navnlig med det formål at motivere udlændingen til at medvirke til udrejse. Disse initiativer er allerede udmøntet i ny lovgivning.

Asylopakken indeholder også en styrkelse af indsatsen over for de lande, som i dag ikke ønsker at samarbejde om hjemtagelse af egne statsborgere.

[Udsendelsesvanskeligheder pga. udlændingen]

Først indsatsen over for den enkelte udlænding.

Med de regler, som vi vedtog i november, har vi for det første skærpet adgangen til frihedsberøvelse af udlændinge, der skal udsendes af landet. Dette gælder også for gruppen af kriminelle udlændinge.

For det andet har vi skærpet reglerne om opholdspligt og meldepligt. Dette har bl.a. til formål at tilskynde udlændinge til at medvirke til udsendelse.

De skærpede regler betyder bl.a., at de kriminelle udlændinge fremover vil blive pålagt meldepligt tre gange om ugen. I dag skal de kun melde sig én gang om ugen.

For det tredje skal udlændinge i udsendelsesposition, der ikke er frihedsberøvet, fordi der ikke er reelle udsigter til, at de kan udsendes, fremover som det klare udgangspunkt indkvarteres i udrejsecentre. Dette initiativ er nu ved at blive udmøntet og vil også gøre det muligt at overflytte de kriminelle udlændinge. Her vil de være omfattet af en cafeteriaordning og ikke modtage lommepenge.

Politiet vil herudover fortsat kunne anvende de midler, som der er allerede er mulighed for.

F.eks. kan politiet med rettens godkendelse fremstille en udlænding for hjemlandets ambassade. Dette anvendes f.eks. i tilfælde, hvor udlændingen ikke vil rette henvendelse til hjemlandets repræsentation med henblik på identifikation, nationalitetsfastlæggelse eller udstedelse af rejsedokumenter.

[Udsendelsesvanskeligheder pga. hjemlandet]

Regeringen ønsker også at styrke indsatsen over for de hjemlande, som er vanskelige at arbejde sammen med.

Efter vores opfattelse påhviler der alle stater en folkeretlig forpligtelse til at modtage egne statsborgere.

Og det er ikke rimeligt, at lande, som Danmark har et tæt samarbejde med, eller som vi støtter økonomisk med udviklingsbistand, helt afviser at tage deres egne statsborgere tilbage.

Vi skal derfor se på, hvordan vi kan bruge udviklingspolitik, handelspolitik og andre udenrigspolitiske instrumenter for at sikre effektive udsendelser.

Målet er bl.a., at udviklingssamarbejde i højere grad skal blive en løftestang for effektiv udsendelse.

Vi er allerede i gang med at overveje, hvordan dette nærmere skal udmøntes. Der er således nedsat en task force bestående af Udenrigsministeriet, Rigspolitiet og embedsmænd fra mit eget ministerium. Task forcen skal for alvor sætte skub i dette arbejde, og den skal løbende sikre, at alle muligheder afprøves for at bearbejde de lande, der er vanskelige at samarbejde med.

[Udlændinge på tålt ophold]

Nu vil jeg vende mig mod indsatsen over for udlændinge på tålt ophold.

Her er udgangspunktet jo det modsatte, nemlig at de ikke kan udsendes på grund af risiko for dødsstraf og andre overgreb.

Det ændrer dog ikke ved, at de skal udsendes, så snart det er muligt.

Og det ændrer heller ikke ved, at mulighederne for udsendelse løbende skal undersøges. Det gør Udlændingestyrelsen allerede i dag. Styrelsen foretager således hvert halve år en grundig gennemgang af sagerne med personer på tålt ophold for at vurdere, om der er grundlag for at prøve, om de fortsat ikke kan vende hjem til deres hjemland.

Men jeg mener, at vi bør overveje, om der kan gøres mere. Det gælder bl.a. muligheden for at anvende diplomatiske forsikringer, som der også spørges til.

En diplomatisk forsikring er en udsendelsesaftale, hvor hjemlandet forpligter sig til at sikre, at den udsendte ikke udsættes for overgreb ved tilbagevenden.

Anvendelse af diplomatisk forsikringer vil således kunne gøre det muligt at udsende en udlænding, der opholder sig her i landet på tålt ophold.

Spørgsmålet om anvendelse af diplomatiske forsikringer er blevet grundigt overvejet af en arbejdsgruppe under den daværende regering i 2009.

Arbejdsgruppen pegede på, at det ikke kan afvises, at der er mulighed for at anvende diplomatiske forsikringer, men at mulighederne er begrænsede. Arbejdsgrup-

pen opstillede en række betingelser, der skal være opfyldt, for at vi kan gøre brug af diplomatiske forsikringer.

Diplomatiske forsikringer har da heller ikke hidtil været anvendt i forbindelse med udsendelse af udlændinge.

Og det skal ikke være nogen hemmelighed, at der er tale om et område med meget begrænsede muligheder og et snævert råderum. Under skiftende regeringer er der også indhentet erfaringer fra andre lande, herunder Storbritannien, og de erfaringer ændrer ikke ved, at det er vanskeligt område.

Men jeg har bedt om, at vi på ny overvejer mulighederne for at anvende diplomatiske forsikringer, og at vi på ny drøfter andre landes erfaringer, som nævnes i samrådsspørgsmålet.

[Samrådsspørgsmål P]

Der spørges endeligt i samrådsspørgsmål P til, hvorfor det ikke har nogen konsekvenser, at udlændinge på tålt ophold og kriminelle udviste ikke overholder deres meldepligt.

Som jeg indledte min tale med, indgik dette spørgsmål i vores asylforhandlinger. Uanset at der ikke blev indgået en aftale, er det også min klare holdning, at vi skal gøre mere for at sikre, at overtrædelse af reglerne har konsekvenser.

Der er allerede i dag regler, der sikrer, at vi kan skride ind over for kriminelle udviste og udlændinge på tålt ophold, der overtræder opholdspligten eller meldepligten.

De kan f.eks. straffes.

Udlændingestyrelsen kan nedsætte de kontante ydelser.

Og udlændinge på tålt ophold kan blive pålagt at bære fodlænke.

Og det har da også allerede i dag konsekvenser for de udlændinge, der ikke overholder de pålagte forpligtelser.

Det gælder i hvert fald udlændinge på tålt ophold.

Sager om manglende overholdelse af opholdspligten og meldepligten indbringes løbende for domstolene, og indtil flere udlændinge på tålt ophold er blevet straffet for overtrædelser af deres forpligtelser.

Men der er ingen tvivl om, at der er behov for, at vi styrker kontrollen, og vi skal forsøge at sikre bedre overholdelse af opholdspligten og meldepligten.

Der er blandt gruppen af udlændinge på tålt ophold et ganske betydeligt antal overtrædelser af de påbudte forpligtelser. Det er dog også sådan, at hovedparten af

overtrædelserne begås af en mindre gruppe udlændinge på tålt ophold.

Opholdspligten og meldepligten skal selvfølgelig overholdes.

Og for de kriminelle udviste er der helt grundlæggende behov for nærmere at overveje, hvordan kontrollen med opholdspligten og meldepligten kan styrkes.

Jeg vil i løbet af foråret komme med et udspil til, hvordan det kan ske, og hvordan vi kan sikre bedre overholdelse. Det gælder både for de kriminelle udviste og udlændinge på tålt.

Men mine foreløbige overvejelser handler om følgende:

Rigspolitiet skal kunne frihedsberøve udlændinge med henblik på at bringe dem tilbage til udrejsecenteret. Vi må således konstatere, at der i dag er en række udlændinge, som meget konsekvent afviser at overholde deres opholdspligt, og hvor myndighederne har svært ved at gribe ind.

Udlændingestyrelsen skal også helt konsekvent nedsætte de økonomiske ydelser i tilfælde af overtrædelse. De fleste får nok nedsat deres ydelser, men der er behov for at se reglerne efter i sømmene.

Jeg vil også se nærmere på, om det er muligt at skærpe den gældende fodlænkeordning med brug af GPS-fodlænker.

Endelig vil jeg fremhæve, at der vil blive etableret elektronisk fingeraftrykskontrol i udrejsecentrene.

Det skal sikre en mere tæt kontrol med opholds- og meldepligten, så der hurtigt kan skrives over for udlændinge, der overtræder. Og den kontrol vil både gælde udlændinge på tålt ophold og de kriminelle udlændinge.

Jeg ser frem til, at vi kan drøfte de nævnte spørgsmål nærmere.

Tak for ordet.